

LUNDS
UNIVERSITET

Barns perspektiv

En studie om barns perspektiv och
planering i Lunds kommun

Klara Darvelid

Examensarbete inom kandidatprogrammet i samhällsplanering

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi

SGEL36 HT2022

Handledare: Karl-Johan Lundquist

Abstract

The perspective from children is often overlooked in urban planning. This is partly because children are hard to reach in the often used citizen council. Since the Convention on the Rights of the Child has become Swedish law the interest of children is more important than ever before. Therefore, this study examines how the thoughts from children can be collected in better ways. The study uses interviews with children as a method to grasp their views. Documentation with guidelines of urban planning and interviews with city planners have been executed to get another point of view on how to involve children. Theories and the material from the interviews are discussed to conclude how to more easily reach the thoughts of children when doing urban planning. Interviews with children and really taking the time to let children explain themselves are crucial. The limitation of the report is a Swedish context, more closely the municipality of Lund.

Keywords: the Convention on the Rights of the Child, the right to the city, children's perspective, Lund municipality, urban planning

Innehållsförteckning

Abstract.....	1
1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
1.2 Avgränsning.....	5
1.3 Disposition	5
2. Bakgrund.....	6
2.1 Tidigare forskning.....	8
2.1.1 GIS och barn	8
2.1.2 Barns perspektiv.....	10
3. Teori	12
3.1 Rätten till staden.....	12
3.2 Tidsgeografi och rummet	13
3.3 Planering - Social hållbarhet	15
3.4 Konceptuellt ramverk.....	16
4. Metod.....	19
4.1 Fallstudie och forskningsdesign	19
4.2 Intervju som metod.....	19
4.3 Dokumentanalys som metod	20
4.4 GIS och mentala kartor som metod	20
4.5 Etiska överväganden och forskning med barn.....	21
4.5 Metoddiskussion	22
5. Resultat	24
5.1 Metoder för att fånga barns perspektiv	24
5.2 Lunds kommuns syn på barns perspektiv	26
5.3 Barns perspektiv.....	28
6. Analys och Diskussion	33
6.1 Hur kan barns perspektiv fångas in? Vilka metoder fungerar? Vilka utmaningar finns?	33
6.2 Hur jobbar Lunds kommun med barns perspektiv?.....	34
6.3 Barns perspektiv.....	35
7. Slutsats.....	37
8. Referenser	38
9. Bilagor	42

Bilaga A - <i>Intervjusvar barn</i>	42
Bilaga B – <i>Intervjuguide</i>	44

1. Inledning

Vi påverkas, medvetet eller omedvetet, av vår fysiska miljö oavsett ålder. Som Boverket skriver på sin hemsida om barnens rättigheter i den byggda miljön: "I likhet med tidiga relationer till andra människor har även relationerna till de platser och miljöer där barn lever betydelse för att forma deras identitet och självbild." (*Barnkonventionen försvarar barns rättigheter i den byggda miljön, 2022*) är det av största vikt att den byggda miljön har utformats med barnets bästa i åtanke. Det är ett komplext problem att forma en stad där hänsyn ska tas till alla och där olika grupper har olika behov. I en stad där alla ska få plats och samsas uppstår ibland målkonflikter och kompromisser. Skillnaden mellan barn och vuxna är att barn inte har samma möjlighet att påverka vilka beslutfattare som får i uppgift att bestämma kring detta vilket ställer krav på att barn ska få komma till tals på andra sätt än genom rösträtt. Barn kan inte heller påverka i vilken miljö de befinner sig i och växer upp i. Precis som vi har klimatmål för att framtida generationer ska växa upp på en planet som inte har förstörts behöver vi tidigt ta hänsyn till kommande generationer, både när det gäller den absoluta närmiljön barn växer upp i och den klimatförändrande planeten.

Den 20:e november är barnkonventionens födelsedag och internationella barndagen (*Barnkonventionens dag, 2022*). Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020 och därmed har alla barn i Sverige rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som rör barnet, artikel 12 - rätt att uttrycka åsikter och få dem respekterade (*Barnkonventionen, 2022*). Barnkonventionen slår också fast att barnen har rätt att bli informerade om sina rättigheter och där väcktes mitt intresse om vad barn förstår om vem det är som bestämmer hur deras stadsdel, närmiljö och samhälle ser ut. Barn har till skillnad från vuxna ett mer begränsat rörelseutrymme att röra sig i rummet och barn i förskolan är ofta beroende av sina föräldrar när de förflyttar sig i stadsrummet. Det leder till en utmaning när det kommer till att planera för barn då de själva har begränsade forum att uttrycka sina åsikter i och kanske även bristande kunskap i vilka rättigheter de faktiskt har. Efter att ha arbetat nära barn i förskolan och hört en femåring beskriva sin väg till förskolan som "*Först cyklar man en väg och sedan är det två bilvägar och sen är man framme*" uppkom frågor kring vilka som arbetar för att fånga in dessa barns syn på sin omvärld och vad barnen visste om sina rättigheter att bli hörda.

I Sverige finns det drygt 2 miljoner barn (SCB, 2021), med barn menas alla människor mellan 0-18 år, och de utgör ca en femtedel av hela Sveriges befolkning vilket gör dem till en stor grupp som är viktiga att ta hänsyn till. Redan 2010 antog riksdagen en nationell strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige som utgår från barnkonvention där de listar nio principer som blir grundläggande förutsättningar (Riksdagsförvaltningen, 2010). Med tanke på att barnkonventionen

nyligen trädde i kraft som lag i Sverige finns det mycket som kan utvecklas inom ämnet.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att öka förståelsen kring hur barn ser på sin omgivning och hur Lunds kommun kan arbeta med barns perspektiv kring utvecklingen av stadsdelar. Studien kommer att samla in empiri och underlag genom att intervjua barnen och på så sätt få förstahandsinformation. Uppsatsen vill också undersöka skillnaden, om det finns någon, mellan barnen och Lunds kommuns bild utav att inkludera barn vid utformningen av den fysiska miljön.

Utifrån detta syfte har en frågeställning utformats som uppsatsen ämnar besvara.

- Hur kan barns perspektiv fångas in? Vilka metoder fungerar? Vilka utmaningar och problem finns det?
- Hur tar sig Lunds kommuns arbete med barns perspektiv och delaktighet uttryck i planeringen?
- Hur ser barn själva på sin omgivning och vilka perspektiv har de som kan vara relevanta för planerare?

1.2 Avgränsning

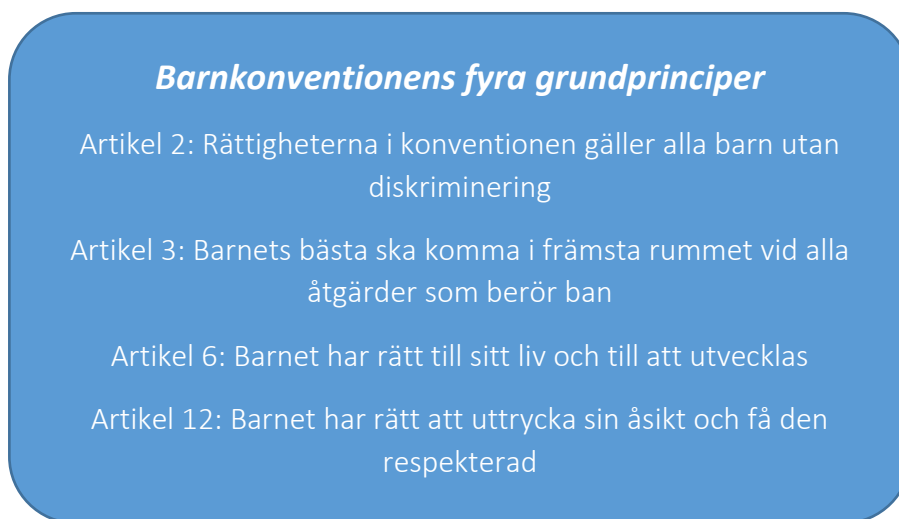
Arbetet lyfter barns syn på rättigheter och sin plats i rummet och har avgränsats till barn i förskoleåldern mellan 4–5 år. Geografiskt och rumsligt kommer uppsatsen fokusera på Lunds kommun och stadsdelen Råbylund som ligger i sydöstra Lund.

1.3 Disposition

Uppsatsen inleds med en bakgrundsdel där barnens rättigheter på olika nivåer presenteras och följs sedan upp av tidigare forskning kring barns perspektiv och olika metoder som används för att inkludera barn i planering. Fortsättningsvis beskrivs de teorier som är relevanta för frågeställningen och hur dessa kommer vara utgångspunkter i diskussionsdelen. I resultatet presenteras den insamlade empirin, intervjuerna med barnen och tjänstepersonerna från Lunds kommun. Detta följs upp utav en diskussion där tidigare forskning och teori kopplas ihop med resultatet och frågeställningarna. Till sist kommer slutsatsen samt förslag på vidare undersökning inom ämnet barn och planering.

2. Bakgrund

Som UNICEF slår fast i Barnkonventionens 12:e artikel har alla barn rätt att uttrycka sina åsikter (*Barnkonventionen*, 2022). Om vi skalar ner det från internationellt perspektiv till nationell så har vi i Sverige demokratisk rösträtt från 18 års ålder och sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen också svensk lag (*Barnkonventionens ställning i Sverige*, 2020). Enkelt förklarad utgår barnkonventionen från fyra grundprinciper som visas i Figur 1.

Figur 1 Barnkonventionens grundprinciper (*Barnkonventionen*, 2022).

Det är sedan kommunerna i Sverige som har ansvaret över att de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen efterföljs (Spång, 2009). Genom bestämmelser i Plan och bygglagen (PBL) har Lunds kommun ett ansvar att i detalj- och översiktsplaner värna om den sociala hållbarheten. Den fysiska miljön ska utformas med bland annat hänsyn till barnets bästa och därmed är kommunen ansvariga för barnens närmiljö (Axelsson and Stark, 2007). En grundtanke med PBL är medborgarnas rätt till inflytande och det gäller ALLA medborgare. I PBL kap. 3 beskrivs att samrådet är en viktig plats för att samla in medborgarnas åsikter och medborgardialog i tidiga skeden av viktiga plandokument som översiktsplan, fördjupad översiktsplan och detaljplaner ger flera möjligheter att också inkludera barn. Hänsyn ska också tas till både allmänna och enskilda intressen enligt kap. 2 i PBL (Boverket, 2020). Därmed har Lunds kommun ett socialt ansvar över att utveckla kommunen med hänsyn till barnens perspektiv och åsikter.

Det finns olika metoder som kan användas för att genomföra detta och som exempel skriver Boverket om riktlinjer och barnkonsekvensbeskrivning men det finns inte några bestämmelser om vad man bör använda. Dessutom går det inte en enda gång i PBL eller plan och bygglagsförordningen 2011:338), PBL hitta ordet barn (Boverket, 2020). Detta gör att ett stort ansvar hamnar på den enskilda kommunen att tolka och arbeta på ett sätt som uppfyller kraven och följer lagarna.

Som tidigare nämnts i inledningen antog riksdagen 2010 en nationell strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige som utgår från barnkonvention där de listar nio principer som blir grundläggande förutsättningar (Riksdagsförvaltningen, 2010). Dessa principer är underlag till Lunds kommuns Handlingsplan för barnets bästa och de styrdokument som det sociala hållbarhetsarbetet i kommunen grundar sig på (Lunds kommun, 2021). De nio principerna lyder följande:

- 1. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.*
- 2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.*
- 3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.*
- 4. Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.*
- 5. Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.*
- 6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.*
- 7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.*
- 8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.*
- 9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.*

Som kommun har då Lund ansvar för sina invånare och de har valt att göra detta genom sitt program för social hållbarhet. Kommunen vill ha "En stad för alla" och har delat in programmet i sex hållbarhetsområden (Lunds kommun, 2022b). Under Mål – Demokrati finns förklarad hur kommunen utgår från barnkonventionen och att alla de beslut som kommunfullmäktige tar tydligt har en plan för vilka konsekvenser de får för barn (Lunds kommun, 2022a). Hållbarhetsområdena är beskrivna i Lunds kommuns översiktsplan och är alltså ett ledande dokument för hur kommunen ska arbeta med dessa frågor.

När en kommun exploaterar nya områden och utvecklar sina stadsdelar är det vanligt att kommuner säljer mark till byggherrar. Där finns en risk att kommuns barnkonsekvensanalys inte följer med när ägandet till platsen ändras. Det i sin tur bygger på konkurrens och vinster som enligt författarna till artikeln "Bättre stadsplanering när barnen inkluderas" kan riskera att barnens behov och åsikter prioriteras bort. Barns inkludering i stadsplaneringen kan lära dem om demokratiska rättigheter och samtidigt bidra till bättre beslutsunderlag (Ivansson *et al.*, 2019). Mer forskning om vikten av barns inkludering kommer att beskrivas i nästa stycke.

2.1 Tidigare forskning

Det finns en del forskning som har tittat på hur olika metoder kan användas för att stärka barns inflytande. Bland annat har författarna till boken *Barnmakt – en metodbok om rätten till inflytande* kartlagt olika metoder där syftet varit att göra barns rättigheter till verklighet (Fagerstrand, Ericson and Kjellander, 2014). Att inkludera fler i planeringen kan ge perspektiv och bli till nytta för alla. Det är inte bara fördelaktigt för planerare som får bättre förmåga att planera om de får ta del utav barns perspektiv utan också barn då deras självständighet och säkerhet stärks (Freeman and Vass, 2010).

Barn är själva experter på sitt närområde och besitter en unik kunskap om hur den byggda miljön ser ut i deras perspektiv (Axelsson and Stark, 2007). Denna unika kunskap är svår att nå för planerare på något annat sätt än att direkt prata med barnet i fråga.

Det finns två sidor av de fördelar barn har av att involveras i planeringen, dels den mentala sidan som tidigare nämnt där barn kan växa som människa genom att känns sig inkluderad och lyssnad på (Fagerstrand, Ericson and Kjellander, 2014) och dels den fysiska sidan där en tillgänglig miljö för barn är positiv för deras fysiska välmående. Forskningen som gjorts på barns rörelsefrihet kopplat till fysisk aktivitet visar på att det är viktigt att barn inkluderas i planeringen av den fysiska miljön för att främja barns fysiska aktivitet och rörelsefrihet (Faskunger, 2008).

2.1.1 GIS och barn

Ett verktyg som GIS, geografiska informationssystem, kan användas för att fånga in barns syn på sin fysiska miljö. Som planerare kan GIS vara ett viktigt verktyg och i

kombination med barns information kan ytterligare perspektiv ges (Nordin, 2015a). Genom GIS kan man till exempel undersöka närhet till grönområde och lekplats, rörelsemönster bland barn och unga och kartlägga hur barn rör sig mellan hemmet och skolan/förskolan vilket kan ge planerare en tydlig bild och ett underlag till planering av områden (Faskunger, 2008). På SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, har man forskat på olika metoder och tagit fram modeller där GIS kan ge både barn och planerare möjlighet att förstå varandra och samhällsplaneringen genom kartor. Kerstin Nordin och Ulla Berglund har bland annat skrivit "Guide till barnkartor till GIS" (Berglund and Nordin, 2010) där de ingående beskriver hur man praktiskt kan använda GIS som verktyg och genom detta ge inflytande till barn och vara planerarvänlig. De har i sin metod valt att inrikta sig på barn i 10-års åldern vilket är ganska mycket äldre än barn i förskoleåldern. I sitt arbete har de gjort flera studier på olika kommuner runt om i Sverige, bland annat i Täby, Västerås och Örebro. Studierna skiljer sig åt när det kommer till i vilket syfte de gjorts, i några fall har man velat ta fram underlag till sin översiktsplan, ÖP, eller till sin fördjupade översiktsplan, FÖP. I andra fall har man tittat mer direkt på skolvägsplaneringen i ett visst område och trygghetsåtgärder (Nordin, 2015b). Nordin har också tittat på hur metoden barnkartor i GIS kan användas vid information om barns utemiljö. Som tidigare nämnts är utemiljön och andra miljöer som inbjuder till lek mycket viktiga för barns utveckling (Faskunger, 2008) och genom att utveckla metoder som underlättar för både barn och planerare finns det goda möjligheter att lyckas ta fram barnvänliga platser (Nordin, 2015a).

Att använda sig av kartor för att nå barn i planeringssammanhang måste inte alltid inkludera GIS. Fysiska ritade kartor och "mind maps" kan också vara innehållsrika på information om vad barn uppfattar och ser. Klassiska kartor som vi vuxna tänker oss att kartor ser ut och använder skiljer sig från hur barn uppfattar kartor. Att lära sig tolka en karta är en inlärd förmåga vilken yngre barn ännu inte lärt sig och därför uppfattar och använder de kartor på andra sätt, som till exempel en minivärld eller en skattkarta. Detta leder till att de vuxna som tolkar barnets kartor behöver ha en förståelse för barnets omgivning och vilka geografiska områden barnet har tillgång till. För mindre barn i förskoleåldern påminner kartan mycket om teckningar och i centrum står oftast hemmet eller familjemedlemmar (Cele, 2008).

I ett test i vetenskapsprogrammet *Fråga Lund* undersöks barns kognitiva förmåga att lösa en skattjakt där barnen behöver koppla ihop en modell med verkligheten. Studien och tidigare forskning visar att barn upp till 2,5 år inte har utvecklat ett sådant kognitivt tänkande som krävs för att koppla samman karta eller modell med verkligheten. Dock har barn från 3 år och uppåt inga problem med att koppla ihop en tydlig modell av verkligheten med den fysiska platsen (*Fråga Lund – Skattjakt och skumparty*, 2022). Alltså kan små barn från 3 år förstå avbilder av verkligheten som till exempel en karta, skattkarta eller modell.

2.1.2 Barns perspektiv

En ofta nämnd diskussion inom ämnet barn och inkludering i planering är skillnaden på de olika begreppen *barns perspektiv* och *barnperspektiv*. Det går att göra en koppling mellan dessa begrepp och *barns platser* samt *platser för barn*. Enkelt förklarar *barnperspektiv* och *platser för barn* sedda ur ett vuxet perspektiv och en föreställning om vad barn tänker och platser tilltänkta för barnet. *Barns platser* och *barns perspektiv* blir motsatsen där det är barnets egna perspektiv som är utgångspunkten (Kylin, 2004; Boverket, 2021). Utgångspunkten i detta arbete är barns perspektiv och egna tankar som ska vara i fokus snarare än barnperspektiv även om det i planeringssammahang ofta utgår från just barnperspektiv.

För att fånga just barns perspektiv har forskare involverat barn på olika sätt. I en studie av Freeman och Vass (2010) har barn fått skapa egna kartor och de trycker på vikten av att verkligen involvera sig som vuxen för att det ska bli meningsfullt (Freeman and Vass, 2010).

“To conclude, children's lives cannot be adequately reflected by a two-dimensional map, but the two-dimensional map can provide a starting point from which planners can traverse the other multiple dimensions that comprise children's environmental relationships.” (Freeman and Vass, 2010).

Som artikelförfattarna skriver är bilder och kartor ett verktyg som verkligen kan vara av nytta för planerare. Att använda sig av kartor och teckningar i kombination med intervjuer är också ett bra sätt att få förståelse för barns perspektiv (Rasmusson, 1999; Kylin, 2004; van der Burgt, 2006).

Barn är inte en homogen grupp. Som beskrivet av Boverket i inledningen påverkas just uppväxtmiljön och platser hur man ser på sin omgivning. Danielle van der Burgt har i sin avhandling *Där man bor tycker man det är bra - Barns geografier i en segregerad stadsmiljö* undersökt platsens betydelse för barn utifrån i vilken stadsdel barnen växer upp (van der Burgt, 2006). Var barn rör sig i staden beror till stor del på var deras sociala nätverk (ofta sin klass och skola) har för geografiskt utbredningsområde. Att barn befinner sig i ett begränsat geografiskt område gör att området i sig kommer vara den miljö barnen har kunskap om. Barn har också en stor variation om man tittar åldersmässigt då definitionen av barn är alla mellan 0–18 år vilket ger förståelse för att behoven och förutsättningarna för att påverka sin fysiska miljö mellan en 5-åring och en 15-åring är mycket stora.

Makt är en betydande faktor som påverkar vilka som får vara med och ta plats. Vuxna står i en maktposition gentemot barn och sätter upp reglerna för barns rörelsefrihet och delaktighet. En konflikt som uppstår när det kommer till att inkludera barn är skyddsperspektivet kontra delaktighetsperspektivet. Små barn anses behöva skyddas mot det offentliga rummet, det kan vara trafikfaror eller att prata med främlingar och röra sig på okända platser. Därför tar ofta

vårdnadshavare och andra vuxna vad de ser som sitt ansvar och begränsar möjligheterna till att utforska och delta i det urbana offentliga rummet (van der Burgt and Cele, 2014). Det är också en maktposition att vara planerare och arbeta med dessa frågor och det finns naturligtvis inga barn som jobbar med detta då de inte är gamla nog att utbilda sig. Som planerare är du expert på att vara generalist och ska kunna fånga in många olika perspektiv och skapa en så bra stad för, om inte alla, för så många som möjligt (*SWE.233 Städer för barn - Hannah Wadman, 2021*).

3. Teori

I detta avsnitt om teori kommer tre för denna uppsats centrala teorier att presenteras. Den första teorin är *Rätten till staden* och hur det kan ses som rätten för barn till sin stad. Sedan förklaras *Tidgeografi* och hur denna teori kan hjälpa till att förklara hur barn rör sig i rummet och vilka restriktioner som barn har. Slutligen presenteras den tredje teorin om *Planering och social hållbarhet* följt av ett avsnitt som berättar hur alla dessa teorier kommer användas som utgångspunkt för uppsatsen.

3.1 Rätten till staden

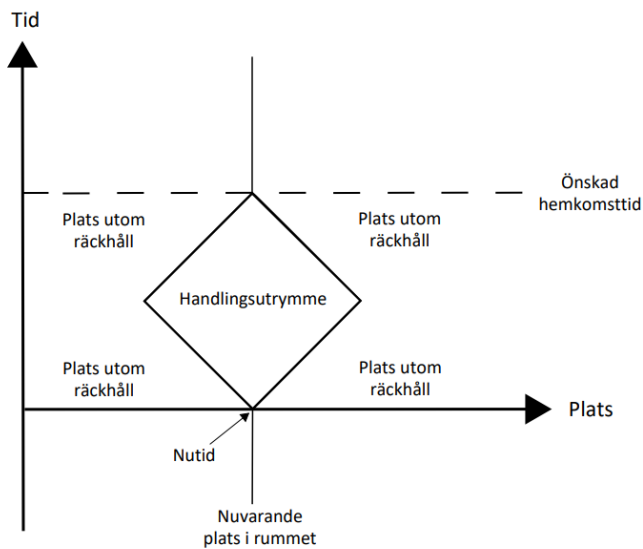
En vanlig teori att utgå ifrån vid undersökningar inom samhällsgeografin med koppling till rättigheter och deltagande är "the right to the city" översatt "rätten till staden" på svenska. Ursprungligen kommer begreppet om rätten till staden från Henri Lefebvre och har utvecklats av bland andra David Harvey (2008) som menar att staden byggs utav privata aktörer och de med finansiellt kapital, istället för att medborgarna själva bygger upp sin egen stad (Harvey, 2008). Att staden inte byggs **av** invånare utan **för** dem, som från ett perspektiv ovanifrån, snarare än det faktiska behov av och tankar som invånarna själva besitter. Inom urbana studier är det vanligt att prata om staden som invånarnas egen och därmed deras rätt att forma sin stad utan kontroll från stat och kapitalistiska aktörer. För att skapa en rättvis stad för alla krävs att alla får tillåtelse att delta (Purcell, 2014). Många gånger är intentionen att medborgarna ska äga sin egen stad och att deltagandet uppmuntras men att kapitalistiska marknadskrafter konkurrerar ut medborgarna från att driva stadsutvecklingen (Harvey, 2008). För att invånarna ska få rätten till staden behöver deras medverkan säkras och bli inkluderade i formella beslut och aktivt delta i de formella besluten (Purcell, 2014).

Rätten till staden kan kopplas till barns perspektiv och barnperspektivet. Att vi har ett barnperspektiv i planeringen innebär att vi planerar **för** barnen och inte att staden också planeras **av** barnen och barns perspektiv. För att jobba mot mer rättvisa städer är det lika viktigt att barn är med och formar sin stad. Barn är också inkluderade i begreppet rätten till staden då detta avser alla invånare men barn har oftast stått utanför detta och blivit en grupp som inte haft mycket att säga till om (Björklid and Nordström, 2012). Finns möjligheten för barn att på ett säkert sätt delta och upptäcka närmiljön skapas också unga medborgare med mycket kunskap om sin stad. Viktigt att poängtera är att ansvaret för detta ligger på de som har makten och mandatet att förändra staden (Chawla and van Vliet, 2016). Som barnkonventionens artikel 12 fastslår har barn rätt att vara med och uttrycka sina åsikter och att det blivit svensk lag ger barn ytterligare stärkta rättigheter.

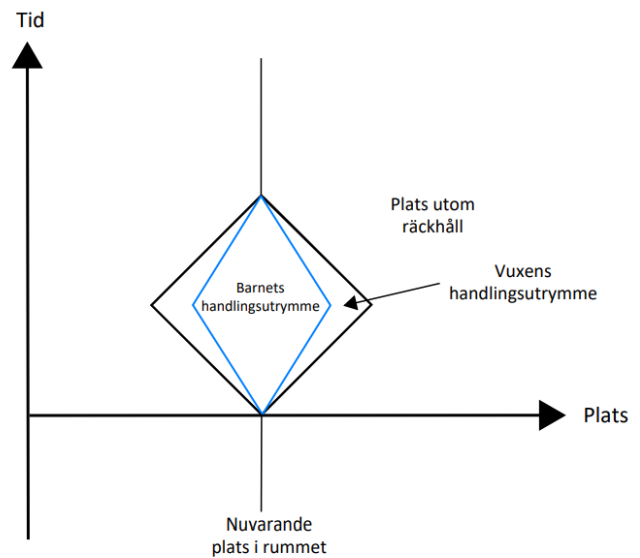
3.2 Tidsgeografi och rummet

Ett centralt begrepp inom rumsvetenskap är tidsgeografin som utvecklades av Torsten Hägerstrand under 1960-talet (Rönnlund and Tollefsen, 2016). Tidsgeografin bygger på sambandet mellan tid och rum vilket nu kunde försumliga samhällsteorin. Det ger också planerare en möjlighet att tänka bredare och samla in information till en helhet och sammanlägga olika skikt av information kopplat till tidsrummet (Ibid). Att använda tidsgeografi och tidsrummet för att studera och förklara vardagsmönster hos människor gjorde Tora Friberg i sin avhandling om *Kvinnors vardag: om kvinnors arbete och liv: anpassningsstrategier i tid och rum* (Friberg, 1990).

Kajsa Ellegård är en tidsgeograf som också utvecklat många av Hägerstrand tankar och utifrån dessa hitta olika metoder för att analysera människors vardagsliv och det är hennes förklaring till tid och rum som ligger till grund för figurerna nedan (Ellegård, 2019). Inom tidsgeografi använder man sig av tid/rum-diagram som kan ge en mer visuell bild av hur människor rör sig i rummet. För att kunna analysera människor och i detta fall barn i rummet är det centralt att göra antaganden av individens restriktioner och begränsningar (Gren, Lindqvist and Hallin, 2003). Exempel på hur ett tid/rum diagram kan se ut illustreras i Figur 2 och Figur 3 nedan.

Figur 3 Handlingsutrymme för individen i tidrummet. Figuren är baserad på Ellegård (2019)

Figur 2 Handlingsutrymme för barnet i tidrummet. Figuren är baserad på Ellegård (2019)

Några centrala begrepp som används inom tidrummet och tidsgeografi kommer förklaras nedan:

Individ. En individ är en person och kan bara befinna sig på en plats åt gången i rummet. En persons rörelsemönster kan illustreras i ett tid/rum diagram och om flera personer rör sig tillsammans på samma tid och plats kan dessa tillhöra ett **knippe**. Ett knippe är när två eller flera personer befinner sig på samma plats i rummet och delar aktivitet.

Tidsmässig och rumslig flexibilitet/låsning av aktiviteter. En del aktiviteter måste genomföras på en bestämd plats och tid (som att vara på jobbet eller förskolan), medan andra är mer flexibla (till exempel träna eller åka och handla). Bundenhet och flexibilitet är grundläggande aspekter som påverkar individens vardag.

Restriktioner. Människors möjligheter att genomföra aktiviteter i vardagen begränsas av flertalet förhållanden kopplade till individen och hans omgivning. Dessa förhållanden skiljer sig stort mellan olika individer och grupper. Inom tidsgeografin ser man tre grundläggande typer av restriktioner. Dessa är **kapacitetsrestriktioner**, **kopplingsrestriktioner** och **styrningsrestriktioner**.

Kapacitetsrestriktioner är relaterade till individuella kompetenser, vilket syftar till de fysiska och psykiska förmågor en individ kan använda. Detta inkluderar behovet av att äta och sova (Gren, Lindqvist and Hallin, 2003). Till exempel måste barn i förskolan äta, sova och leka. **Kopplingsbegränsningar** är de saker som skapas av olika verksamheter i samhället där det krävs att olika individer och faktorer ska vara sammanförda i tid och rum. Exempel på detta är förskolan eller arbetsplatser, de har vissa öppettider som påverkas av personal och organisation. Till sist kan **styrningsrestriktioner** förklaras som maktfaktorer där det finns regler som gör att man behöver infinna sig på en viss plats en viss tid. Många jobb kräver att individen är på plats och det finns regler om vad som gäller.

Handlingsutrymme. Handlingsutrymme är människors möjlighet att röra och verka i tid och rum under ett dygn. Det påverkas av de olika restriktioner som människor har i sin vardag.

Dessa olika restriktioner kan vara individuella men det finns också basala behov som de flesta begränsas av. Barn har sedan ytterligare restriktioner i sina möjligheter att röra sig i rummet, de är ofta begränsade till mindre områden och kontrolleras av vuxna och vårdnadshavare. När det kommer till restriktioner som vuxna sätter på barns möjligheter att själva röra sig i rummet är ofta trafik och säkerhetsfrågor faktorer som väger tungt (van der Burgt, 2006). Det finns flera studier som visar på att barns handlingsutrymme i städerna har minskat under åren. Platser som tidigare kunde tillhöra barn har idag blivit platser som vuxna tagit i anspråk och mycket av leken och tiden utomhus har förflyttats in (Cele, 2006).

Vidare inom tidsgeografin utvecklades också beteendegeografi och den mentala föreställningen av rummet. Vad uppfattar människor i sin geografiska omgivning och vad kan det säga oss? Att skapa mentala kartor och mindmaps kan ge ytterligare en dimension om rummet (Gren, Lindqvist and Hallin, 2003). Det går att titta på barn i rummet genom att studera deras rörelsemönster i tid- och rumdiagram och sätta ut vilka restriktioner som påverkar olika individers möjlighet att röra sig i rummet men det är inte säkert att detta överensstämmer med barnets egen bild av dess möjligheter att röra sig i rummet.

Det som påverkas barns handlingsmöjligheter är hur deras vardag i hemmet och skola/förskola är organiserat i det fysiska rummet. Tid och rum är som nämnt centrala för att förstå vilka ramar som barnen rör sig inom och hur de uppfattar tid och hur tiden fungerar i relation till rummet som till exempel *hur långt kan man ta sig* eller *vad finns nära*. Viktiga platser för barn är de privata platserna i hemmet och med familjen. Ofta kan också barnet ha ett eget rum som blir ett tydligt rumsligt utrymme som de kan se mer som eget. Även platser där barn spenderar mycket tid som förskola och lekplatser är rum som barnet är medveten om att de rör sig i (Rasmusson, 1999).

3.3 Planering - Social hållbarhet

Nära *Rätten till staden* som nämnts ovan ligger begreppet social hållbarhet och social rättvisa. Det handlar återigen om människornas eller invånarnas rätt att påverka sin samhällsplanering och vara involverade på ett sätt där de kan göra skillnad. Många kommuner använder sig av medborgardialog inför samråd och för att nå ut till sina invånare och det är kommunens skyldighet att alla planer och handlingar finns för invånarna att tillgå (Boverket, 2022). För att inkludera sina medborgare och därmed öka den sociala hållbarheten kan man använda sig av kommunikativ planering som bygger på just dialog mellan planerare och invånare (Healey, 1992). Att lyssna och ge sina medborgare, såväl vuxna som barn, fler möjligheter att påverka och skapa en mångfald i de som får komma till tals kan bidra till den sociala hållbarheten och en mer socialt rättvis planering. Beroende på vem du frågar kommer du få olika svar om hur just de ser på den fysiska miljön och därmed ökar mångfalden av perspektiv (Healey, 1992). För att barns perspektiv ska få betydelse i kommunikativ planering är det viktigt med trovärdighet och att informationen läggs fram på ett trovärdigt och relevant sätt. Därmed är det viktigt att ha bra metoder för att skapa information som planerare kan ta till sig (Nordin, 2015a).

Social hållbarhet kan också ses som en del i ett större hållbarhetsbegrepp med de tre benen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Hur kan man arbeta med barn i denna aspekt av hållbarhet? Inom den ekologiska hållbarheten är det vanligt

att tänka på barn och unga och de framtida generationerna som ska kunna ta del av jordens resurser även i framtiden. Att tidigt involvera barn i planering och tänka långsiktigt i framtiden ger barn möjlighet att under en längre tid kunna vara med och påverka. Samhällsplanering kan innebära mycket långa tidshorisonter och för att skapa barnvänliga städer krävs det att barn får inkluderas på olika nivåer och i både kortsiktiga och långsiktiga projekt (Chawla and van Vliet, 2016).

För att implementering av barnkonventionen i planeringssammanhang finns det vissa framgångsfaktorer och en av dessa är engagemang. Det ska finnas en vilja hos politiker och planerare att driva frågor kring barnets bästa för att barnkonventionen ska bli en del av beslutsprocesser och arbetssätt (Barnombudsmannen, 2001). Ytterligare faktorer som läggs fram i boken *Barnets bästa – från vision till verklighet* är dialog och samverkansarbete som också är en viktig faktor inom planering och social hållbarhet (ibid).

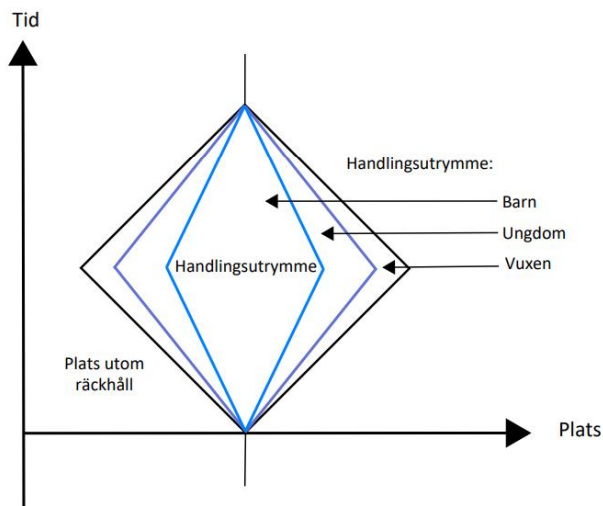
3.4 Konceptuellt ramverk

I detta stycke sammanfattas det konceptuella ramverket som utgår från de ovanstående teorierna om rätten till staden, tidsgeografi och planeringsteori kopplat till social hållbarhet. Med utgångspunkt i teorierna skapas en slags arbetsmodell som mitt insamlade empiriska material kommer att analyseras med.

Utifrån rätten till staden och barnkonventionen har barn rätt att vara med och påverka stadens utformning. Med argumenten från rätten till staden är barnens rätt till staden en del utav att bygga en socialt hållbar stad där barnens perspektiv kan bidra med information och synsätt som annars hade gått förlorade (Chawla and van Vliet, 2016). Att skapa barnvänliga städer är ett begrepp som behöver breddas och behöver bli tydligare för planerare vad det egentligen innebär. Att låta barn vara med i planering ger barn större förståelse för livet i staden och hur formella planeringsprocesser går till och alla de frågor som ska behandlas i dessa processer, allt från klimatomställning till trafikplaneringsfrågor (Hedman and Pettersson, 2021). Barn kan sedan dela med sig av sina erfarenheter till vuxna personer och därmed skapa en dialog och kunskap tillsammans med andra. Kunskapen ger barnen en rumslig kompetens och de kan därmed få verktyg att hantera fysiska situationer som tidigare upplevts som farliga att nu bli trygga (van der Burgt and Cele, 2014). Alltså ett inkluderande av barn i planprocesser skapar både en ökad rumslig erfarenhet hos barnen samtidigt som deras rätt till stadsrummet ökar och städerna blir mer välplanerade för alla (Malone, 2013).

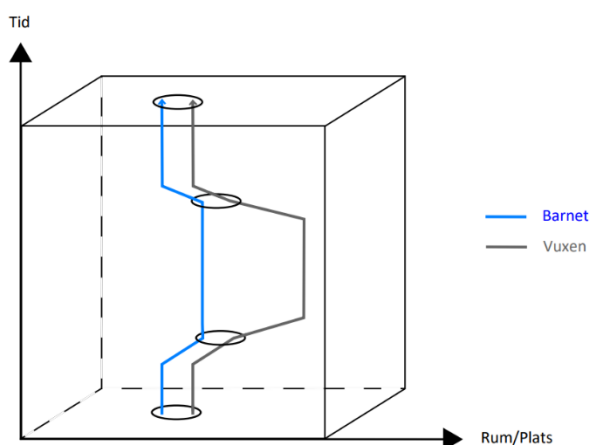
Utifrån tidsgeografins restriktioner kan vi sätta in de begränsningar som barn har för att förstå vilka möjligheter som barnet faktiskt har till att röra sig i rummet. Att

kartlägga barn i tidrum-diagram tillsammans med informationen från barnens egna mentala kartor skriver Cele (2006) kan vara ett stort kunskapsunderlag för fysisk planering. Sätter vi in ett barns rörelsemönster i det tidsgeografiska rummet har barnen ett litet handlingsutrymme och många restriktioner som gör att de är fysiskt begränsade. Som individer är de också små och därför behöver saker som är tilltänka barn finnas mycket nära i rummet för att kunna nås i barnens handlingsutrymme.

Figur 4 Handlingsutrymme för barn och unga i olika åldrar i förhållande till den vuxnas handlingsutrymme.

Som det illustreras i Figur 4 har barn olika handlingsutrymme. Barn är inte en homogen grupp och har inte samma restriktioner utan kan röra sig i rummet på olika sätt efter den egna kapaciteten. Det är faktorer och restriktioner som hur långt barnen får röra sig med tillåtelse utav föräldrar och de individuella förutsättningarna som sätter ramarna för hur man kan röra sig. Handlingsutrymmet styrs av de tre faktorerna: individens plats i nutid, vilka transportmöjligheter och hastigheter som individen kan röra sig med och vilken tid i framtiden som individen återigen behöver befinna sig på en viss plats (Ellegård, 2019).

Figur 5 Tidrum-diagram med knippen och hur barnet rör sig i rummet tillsammans med en vuxen

I figur 5 visas ett tid- och rumsdiagram där det exemplifieras hur barnet rör sig i ett knippe med föräldern eller någon vuxen. Hemmet är platsen där de börjar dagen för att sedan tillsammans ta sig till förskolan. Efter lämning åker föräldern till sitt arbete och barnet är på förskolan under dagen. När förälderns arbetsdag sedan är slut hämtas barnet och de tar sig tillsammans hem.

Att använda ett tidsgeografiskt perspektiv kan ge en viss förståelse för rummet men det finns många aspekter som inte ryms och går att mäta i tidsrummet. Känslor och andra värden kring platser går inte att utläsa eller analysera genom att skapa tidsgeografiska diagram. All information och kunskap kan inte alltid hänvisas eller kategoriseras utifrån en enskild teori och i detta nya område som inkludering av barns perspektiv i planering är så blir det av större vikt att se teorier som ett tolkningssätt.

4. Metod

4.1 Fallstudie och forskningsdesign

För att undersöka hur barn ser på sin omgivning och hur man kan fånga in barns perspektiv har jag valt att intervjua barn samt använda mig av barnens egna kartor och GIS för att kartlägga viktiga platser.

För att undersöka hur Lunds kommun arbetar med barns perspektiv i sin planering har jag valt att genomföra en intervjustudie med två personer som arbetar på olika sätt med social hållbarhet. Jag har också genomfört en dokumentstudie av Lunds kommuns översiktsplan och deras handlingsplan för Barnets bästa i Lunds kommun.

Således kommer forskningsdesignen att vara uppbyggd av intervjuer som sedan stöds och kompletteras av dokumentstudie och kartor. Att kombinera metoder kan ge flera olika vinklar av fallet och således stärka resultatet. För att förankra arbetet geografiskt har Lunds kommun valts ut som fall och detta blir en fallstudie som syftar till att visa på generell förståelse (Denscombe, 2018) för barn i planering genom att mer noggrant titta på just Lunds kommun.

4.1.1 Lunds kommun och Råbylund

Lunds kommun är en kommun med strax över 100 000 invånare och som ligger i sydvästra Skåne. Råbylund är sedan en stadsdel i sydöstra Lund. Stadsdelen är relativt ny och den är ett pågående projekt där stora ytor ska bli bostäder och de ska byggas under de närmsta åren även om det också byggts mycket där redan. När området är klart kommer det finnas plats för 4 500 invånare (Lunds kommun, 2022c).

4.2 Intervju som metod

Studien bygger på intervjuer med både tjänstemän på Lunds kommun och barn i förskoleåldern 4–5 år. Intervjuguiden som användes till tjänstemännens intervjuer kan hittas i bilaga B och barnens intervjufrågor presenteras i resultatet. Intervjuguiden har satts ihop utifrån frågeställningarna för arbetet. Intervjuer är en bra metod för att utforska komplexa problem och fånga människors uppfattningar (Denscombe, 2018).

4.2.1 Urval

Tillvägagångssättet för att intervjua barn startade med kontakt av biträdande rektor på utvald förskola i Råbylund. Efter dialog med rektor och pedagoger avgränsades intervjuerna till de äldre barnen på avdelningarna för större barn i åldern 4–5 år. Tillsammans med pedagogerna informerades barnen om barnkonventionen i samband med barnkonventionens födelsedag den 20 november och därefter tillfrågades barnen om de ville ställa upp på att bli intervjuade om barns rättigheter. Föräldrarna informerades också om intervjuerna och fick lämna samtycke om barnens medverkan. Sammanlagt intervjuades 16 barn från två avdelningar. Alla barn svarade inte på alla frågor och en del barn intervjuades två gånger, en gång enskilt och en gång i en mindre grupp under samma tid som de ritade sina kartor/bilder.

För att få Lunds kommuns perspektiv skickades ett mail till den samhällsstrateg som kommunens hemsida rekommenderade för vidare frågor om hur kommunen arbetar med barns rättigheter och barnkonventionen. Därefter genomfördes den första intervjun tillsammans med samhällstrategen som jobbade på kommunkontoret med ett övergripande fokus på sociala hållbarhetsfrågor, hen kommer framöver benämnas som *Tjänsteperson A*. Under intervjun tillhandahölls tips på fler namn som arbetade just med barnperspektiv och därigenom togs kontakt med ytterligare en tjänsteperson på Lunds kommun. Efter mailkonversation bokades alltså en andra intervju med tjänsteperson som arbetar med planer i detaljplansskede på stadsbyggnadskontoret, *Tjänsteperson B*. Båda intervjuerna hölls online via Teams.

4.3 Dokumentanalys som metod

För att få ytterligare förståelse för barns perspektiv i Lunds kommuns planering genomfördes också dokumentanalys. De dokument och texter som analyserats för att besvara frågeställningen kring ”*Hur tar sig Lunds kommuns arbete med barns perspektiv och delaktighet uttryck i planeringen?*” var dokumentet **Handlingsplan för Barnets bästa i Lunds kommun 2021–2030** samt **Lunds kommuns program för social hållbarhet 2020–2030** och delar ur Lunds kommuns översiktsplan och de websidor på Lunds kommuns hemsida som handlar om social hållbarhet och demokrati.

4.4 GIS och mentala kartor som metod

För att förstå barns perspektiv, rumsliga uppfattning och syn på sin fysiska närmiljö var kartverktyget GIS tillsammans med mentala kartor som barnen själv ritade en

metod som användes. Dock var GIS och kartor i GIS svåra för barnen att förstå och jag fick förklara vad som var vad i kartan och förklara vad de olika symbolerna representerade för byggnader och platser i verkligheten. Barnen hade inte något att tillägga då jag som vuxen och van användare av GIS intog en maktposition. Mitt ledarskap och min kunskap om närområdet kände jag påverkade barnen för mycket för att de skulle kunna ge sin egen bild av området och peka ut för dem viktiga platser. Det kan förklara sig själv att om barnet i fråga inte sett en digital karta tidigare är det svårt för dem att ta till sig första gången de ser hur en sådan karta kan fungera.

4.5 Etiska överväganden och forskning med barn

Vad behöver beaktas när man har med barn i forskning? När man forskar med människor och med barn är det flera saker som forskaren bör ta i beaktanden (Källström and Andersson Bruck, 2017). Som Källström och Andersson Bruck (2017) skriver är det viktigt att på ett respektfullt sätt föra fram barns åsikter samt att forskningen och studien är till nytta för barn. Att lägga informationen på en nivå som barnen förstår och är mottagliga för är av största vikt för att barnen ska kunna ge sitt samtycke och förstå vad de är en del av.

Även de yngsta barnen har rätt till inflytande men detta ställer högre krav på de vuxna (Fagerstrand, Ericson and Kjellander, 2014). Det är därför viktigt att se till att informationen är tillgänglig och att möjlighet ges för barnen att uttrycka sig på olika sätt.

Att tolka barn och därigenom bearbeta data bör innehålla en reflektion om att viss information kan gå förlorad eller tolkas fel utav vuxna (Källström and Andersson Bruck, 2017).

4.5.1 Etikprövning och datahanteringsplan

Då denna uppsats endast är på kandidatnivå behöver inte en ansökan om etikprövning att genomföras men fortfarande är det viktigt att noga tänka igenom de etiska aspekter som det innebär att forska med människor.

“Studier som endast utförs inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå räknas inte som forskning” (Lunds universitet, 2022).

Även om inte en uppsats på kandidatnivå behöver genomföra en etikprövning uppförs en datahanteringsplan för att säkerhetsställa barnens anonymitet och integritet. I datahanteringsplanen, förkortat DMP (Data Management Plan), beskrivs vilken data som samlas in, var den lagras och vilka som kommer kunna ta del av den (Lunds universitet, 2021).

4.5 Metoddiskussion

Att få arbeta och forska med barn är en ynnest och ett privilegium. Förstahandsinformation från barn själva är det bästa sättet att verkligen ta del av barns åsikter och förstå hur de ser på saker. Dock är det inte utan utmaningar och det är också mycket tidskrävande att lära känna barnen och kunna få dem att dela med sig utav sina tankar. Personligen har jag haft turen att arbeta som vikarie inom förskola och även att jobba med de barn som jag intervjuade vilket skapade en mycket naturlig och avslappnad miljö för oss alla inblandade. Jag kände mig trygg med att veta vilka barnen är och deras preferenser samt att barnen också kände mig och vi kunde diskutera och genomföra allt när det passade barnen och verksamheten. Att just känna barnen sedan tidigare har varit en stor fördel i att informera och förbereda barnen på intervjun och förklara att jag också går i skolan och att de skulle hjälpa mig i mitt skolprojekt. Det föll sig också bra i tiden att prata med barnen om barnkonventionen och barns rättigheter då pedagogerna tidigare under terminen talat om FN och att barnkonventionens födelsedag inträffade strax innan intervjuerna påbörjades. Det var också bra att känna verksamheten då barnen kunde intervjuas under olika tider och anpassas utifrån barnen och verksamhetens förutsättningar. Ofta tycker barn om att få gå ifrån ordinarie verksamhet för att göra något annat som de ofta ser som roligt, till exempel att rita en karta och måla sitt hus och sin väg till förskolan.

Då jag var en vuxen och en av "fröknarna" hade jag under en längre tid byggt upp förtroende hos barnen och det var enkelt att fråga barnen om du ville gå iväg och svara på frågor och diskutera barnkonventionen som vi tidigare pratat om. Sedan under själva intervjun fanns det också stora utmaningar. Att ställa frågor som barnen ibland inte hade svar på kunde skapa en osäkerhet och då fick jag gå tillbaka till enklare frågor som de säkert kunde svara på. Det kunde också ta mycket lång tid att prata om de frågor jag hade tänkt ställa då barnen ofta kunde börja fråga om helt andra saker såsom föremål i rummet eller mitt anteckningsblock eller något annat som hänt under dagen. Att hålla koncentrationen till ett ämne som de inte fann särskilt spännande emellanåt kunde göra att man hamnade långt ifrån ämnet och det tog tid att ta sig tillbaka då jag inte ville pressa fram svar utan verkligen låta barnen ta sin tid. Därav var det också svårt att transkribera intervjuerna då långa perioder kan vara i tystnad eller för projektet irrelevant information och mina anteckningar som jag tagit under tiden har blivit ett naturligt urval av det viktiga under intervjuerna.

Återigen vill jag trycka på hur värdefullt det är att ta sig tiden och lära känna barnen och sitta ner och verkligen lyssna. Det är ett tidskrävande arbete och kräver också av personen som samlar in informationen att vara påläst och bygga upp ett förtroende till barnen. Det kan också vara att det krävs en personlig kemi för att nå fram och få barnen att öppna upp sig och att själv vara öppen och dela med sig. För mig personligen har jag alltid haft det lätt i mötet med barn och har naturlig alltid känt mig bekväm med att spendera tid med olika barn och fått uppfattningen om att barn tycker om att spendera tid med mig. Det har bidragit till att projektet känts lätt när det kommer till delen att samla in data och få barn att vilja vara med. Det kan annars vara en stor utmaning att vända sig till förskolor och få pedagogernas förtroende.

Metodkombinationen av att både intervjua tjänstepersoner på Lunds kommun och läsa de dokument som kommunen tagit fram har gett ökad förståelse för hur Lunds kommunen arbetar med barns perspektiv. Det gav också underlag till intervjuerna att ha läst igenom dokumenten och satt sig in i vilka strategier kommunen använde sig av för att kunna få en bra diskussion på själva intervjun.

5. Resultat

I resultatdelen presenteras det insamlade och bearbetade empiriska materialet. Resultatdelen kommer att utgå från de tre frågeställningarna, det vill säga:

- *Hur kan barns perspektiv fångas in? Vilka metoder fungerar? Vilka utmaningar och problem finns det?*
- *Hur tar sig Lunds kommuns arbete med barns perspektiv och delaktighet uttryck i planeringen?*
- *Hur ser barn själva på sin omgivning och vilka perspektiv har de som kan vara relevanta för planerare?*

5.1 Metoder för att fånga barns perspektiv

Som beskrivet i metodkapitlet användes olika metoder för att förstå barns perspektiv. För att fånga in barns perspektiv användes intervju, GIS och mentala kartor. I detta följande stycke kommer resultatet från intervjuerna med barn att presenteras.

De frågor som ställdes till barnen var i huvudsak indelade i två kategorier, en del inriktad på platsers betydelse för barn och hur de rör sig i rummet och den andra delen riktade in sig på barnkonventionen och vilka rättigheter barn har. Frågorna var i grunder som följer:

Hur tar du dig till förskolan? Vad tycker ni om för platser?

Vem är det som bestämmer i Lund? Vem är det som bestämmer i Sverige? Varför är det viktigt att lyssna på barnen? Vad skulle du vilja göra om det var barn som bestämde?

Frågorna fick ofta följdfrågor som utvecklades olika i varje enskild intervju där barnens kunskap och intresse fick sätta ramen.

Figur 6 Svar på frågan om hur barnen tar sig till förskolan

Som kan ses i figur 4 är cykel det vanligaste sättet för barn att ta sig till förskolan. De flesta av barnen bor i

närheten av förskolan och använder ibland olika sätt att ta sig till förskolan beroende av väder och ibland andra anledningar. Flera barn svarade att de ibland cyklar och ibland går och då har båda svaren räknats i varsin kategori. En del barn svarade att de åkte bil om vädret var dåligt eller om det var någon specifik vårdnadshavare som lämnade och hämtade.

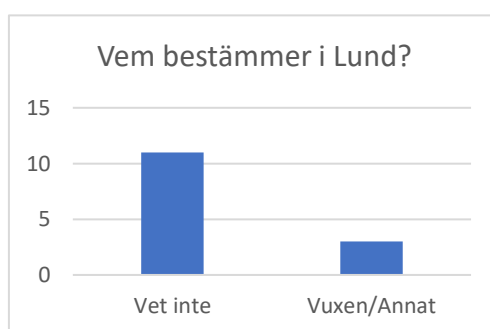
På frågan om de hade någon eller några platser de tyckte om behövde många av barnen ytterligare förklaring eller exempel på platser för att kunna besvara frågan. Efter en del ledande alternativ och förklarande av frågan mottogs mycket varierande svar som är svåra att kategorisera i en figur. Exempel på platser som barnen tyckte om var lekplatser, "linbane-lekplatsen", "lekplatsen med lång rutschkana", "klätterställningen" och sedan var det platser de besökt enstaka gånger, "Leos lekland", "Tivoli (nöjespark)", också mer personliga platser som "mitt hus" eller "mitt rum". Det fanns också platser de tyckte om att vara på som inte nödvändigtvis var den absoluta favoritplatsen men ändå speciell som "skogen" och "buskarna där man kan leka" eller "sommarstugan". Alla svar finns redovisade i Bilaga A – Intervjusvar barn.

Med en del barn utvecklades frågorna kring favoritplatser om det fanns ställen och platser som de ofta besökte eller kände till. Där svarade flera barn att de kände till ICA som de handlade på, biblioteket, apoteket och den lilla servicebutiken där man kunde hämta paket. Dessa platser ligger geografiskt nära där barnen bor i stadsdelen Linero som ligger strax norr om Råbylund.

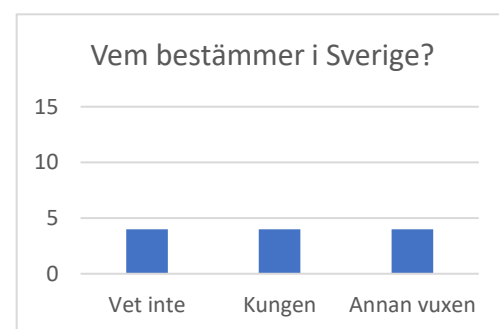
Vidare var frågorna angående vilka som bestämmer i samhället mycket svårare svara på. Barnen upplevde frågorna som annorlunda och främmande i en större skala alltså på nationell nivå så som vilka som bestämde i Sverige och speciellt på en kommunal nivå om vem som bestämmer i Lund. Uppfattningen om att det är vuxna som bestämmer var något som de flesta barn förstod vilket kan ses på frågan om "vem bestämmer på förskolan?" där alla barn hade en uppfattning och ett svar till skillnad från frågan om vilka som bestämmer i Lund.

Figur 7 Svar på frågan om vem som bestämmer på förskolan

Figur 8 Svar på frågan om vem som bestämmer i Lund

Figur 9 Svar frågan om på vem som bestämmer i Sverige

Några barn hade också uppfattningen om att det fanns speciella vuxna som jobbade med att bestämma i Lund och ett barn svarade mycket talande att *"de som gör staden bra ska bestämma"* när frågan diskuterades om vilka som borde bestämma och vilka som bestämmer.

Slutligen ställdes frågor kring varför det var viktigt att involvera barn när vuxna bestämmer saker: *Varför är det viktigt att lyssna på barnen?* och vad barnen själva skulle vilja bestämma om de fick makten: *Vad skulle du vilja göra om det var barn som bestämde?* De svar som erhöles handlade mycket om att barn också kan och att det är viktigt att lyssna på alla. För de flesta var svaret självklart att vuxna måste lyssna på barnen och att det inte krävdes någon mer förklaring än att det var viktigt. Barnen diskuterade desto mer när frågan om vad de ville bestämma kom upp och många ville bestämma över sin tid på förskolan, när olika aktiviteter skulle äga rum och var aktiviteterna skulle ta plats. Flera barn ville bestämma om de behövde vara ute eller i alla fall bestämma själva när de skulle få gå in. En del barn ville också åka iväg till roliga platser som lekland eller leksaksaffärer medan andra ville bestämma vad som skulle ätas. Svaren varierade en del och går att läsa i [Bilaga A – Intervjusvar barn](#).

5.2 Lunds kommuns syn på barns perspektiv

I detta stycke kommer resultatet från den andra frågan i frågeställningen redogöras, *Hur tar sig Lunds kommuns arbete med barns perspektiv och delaktighet uttryck i planeringen?* Lunds kommun arbetar i olika nivåer med barns rättigheter, på en högre strategisk nivå med bland annat handlingsplan för barnets bästa, program för social hållbarhet och översiktsplanering. På en mer operativ nivå arbetar man mer med barnkonsekvensanalyser och utgår från politiska beslut om hur barns perspektiv ska prioriteras.

I kommunens handlingsplan för barnets bästa står det att kommunen *arbetar aktivt, prioriterade åtgärder och att konsekvenserna för barn tydligt ska framgå vid alla kommunala beslut* vilket också bekräftas av tjänstepersonerna som intervjuats. Tjänsteperson A (strateg på kommunkontoret) trycker på vikten av att kommunen har ett starkt samarbete, dels mellan olika nämnder internt, dels externt med länsstyrelsen och andra samverkade organisationer.

Lunds kommun har också utpekat för kommunen viktiga artiklar ur barnkonventionen som är utgångspunkter för barns rättigheter i Lunds kommun. Dessa är artikel 13, 19, 23, 30 samt 31 (Lunds kommun, 2021).

Artikel 13: *Varje barn har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter.*

Artikel 19: *Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande.*

Artikel 23: *Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället på lika villkor.*

Artikel 30: *Ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.*

Artikel 31: *Varje barn har rätt till lek, fritid, kultur och vila.*

Figur 10 Artiklar ur Barnkonventionen som förutom grundprinciperna är viktiga för Lunds kommun.

Vidare i handlingsplanen skriver kommunen att det är viktigt med kunskapshöjande åtgärder om barn och hur man kan involvera barn mer i beslut som rör dem. För att arbeta kunskapshöjande har kommunen utbildat utvecklingsledare på en strategisk nivå inom verksamheter som rör barn, till exempel inom LSS samt skola och fritidsförvaltningen. Efter att barnkonventionen blev svensk lag har informerar Tjänsteperson A att man också utbildat 50 barnrättsstrateger som ska leda arbetet utifrån barnkonventionen. De har även utbildat ca 3 000 personer om barnkonventionen och främst för de som jobbar på förskola och med barn i det dagliga arbetet.

På stadsbyggnadskontoret där Tjänsteperson B arbetar har de dialog-insatser och samråd för att nå alla medborgares åsikter och därigenom även barns åsikter. Även på stadsbyggnadskontoret har tjänstepersoner utbildats till en viss del inom barns rättigheter. I planeringen utgår kommunen från Boverkets riktlinjer gällande hur stora ytor barn och unga bör ha tillgång till inom skola och förskola, både kopplat till utomhusmiljön och inomhus. Tjänsteperson B menar att Lunds kommun har mycket höga ambitioner när det kommer till att ha friytor och en god utevistelsemiljö tillgängligt för alla barn i kommunen. I intervjun framkommer det också att det är en prioriterad fråga inom politiken och har sedan barnkonventionen blev svensk lag varit mer uppmärksammas.

Barnkonsekvensanalyser är ett verktyg som kommunen använder för att lyfta barnperspektivet i planeringen. I varje beslut som kommunfullmäktige tar där barn på något sätt berörs genomförs en barnchecklista som en del av att utreda om en barnkonsekvensanalys ska göras. Tjänsteperson A förklarar att det ska göras en barnkonsekvensanalys både när det kommer till beslut som påverkar positivt och när det påverkar negativt för att på så sätt skapa medvetande kring barnets bästa och motivera varför ett visst beslut har tagits. I detaljplaner som kommunen tar fram gör man därför också en kontroll så att barnets bästa tittas på. I det pågående arbetet med att revidera översiktsplanen har man haft dialog med skolklasser i alla stadsdelar och byar som tillhör kommunen för att undersöka just barns perspektiv. Dock betonar båda tjänstepersonerna i sina intervjuer att barn har olika behov och är unika vilket är en utmaning i all planering, även när det gäller människor i alla åldrar.

I stadsdelen Råbylund berättar Tjänsteperson B att man i planeringsarbetet haft barns rörelsemönster som fokus för att planera barnets bästa. Hur man rör sig och att binda samman olika platser med gröna stråk har varit en utgångspunkt som legat till grund för utformningen. För att se till barns behov har man bevakat intresset för att gårdar och andra friytor som i stället för exempelvis parkeringar ska kunna främja att barn har utrymme för aktiviteter. Dock är det svårt att sätta riktlinjer och krav på ”mjukare värden” och ytor i staden är ofta dyra vilket gör att ekonomiska beslut kan väga tungt.

Kommunen har använt olika sätt för att fånga in medborgares åsikter och barns perspektiv. Tjänsteperson B beskriver hur de inför ett samråd arrangerade ett öppet hus som låg i nära anslutning till skola och förskola där föräldrar med barn gick in på vägen hem och där fanns aktiviteter som barn upptäckte och man kunde konstatera att det insamlades åsikter i en bred åldersgrupp. I ett projekt där kommunen tog fram en fördjupad översiktsplan hade man dialog med flera skolklasser i det aktuella området och samarbetade nära med skola och fritidsförvaltningen.

5.3 Barns perspektiv

I följande del visas resultatet kring den tredje frågeställningen; *Hur ser barn själva på sin omgivning och vilka perspektiv har de på Råbylund som kan vara relevanta för planerare?* Som en del av att förstå barnens mentala kartor och uppfattning om sin omgivning fick de rita och måla platser där de blev föreslagna att rita sitt hus, väg till förskolan eller någon annan plats de gillade. Alla barn ville inte måla någon eller ville inte dela med sig av sin teckning.

Teckningarna visar enkla bilder som ofta innehåller en bild av barnets hus och de föremål som finns närmst i anslutning till huset såsom, gata, garage, grannhus eller fordon. De kartor som barnen målade utgick alltså från deras syn på sin omgivning och deras mentala kartor eller mental maps. Det är alltså det som barn uppfattar och speglar vad de ser i sin omgivning. Teckningarna kan delas in på olika sätt och kategoriseras efter liknande attribut. På flera teckningar är bostadshuset i fokus och tar upp mycket stor del av pappret.

Figur 11 Visar fyra stycken mental maps av barnen där största delen av bilden upptas av bostadshuset

Teckningarna ovan i Figur 11 visar barnets bostadshus samt en bit väg utanför huset. En del innehåller detaljer som fönster, dörrar och färg på huset. Själva huset är det viktiga i kartorna med tanke på storleken och utgångspunkt för synsättet på omgivningen. Kartan för barnet representerar som en minivärld av verkligheten. Huset har målats som det ser ut när man står rakt framför huset. Det är tydliga skillnader på vad som är inomhus och vad som finns utanför huset och dessa världar är åtskilda. Utomhus representeras i många av teckningarna med en sol.

Figur 12 Fyra mental maps som visar både hus och väg

Vidare går det också att dela in i en kategori där bostadshuset är mindre i fokus och vägar tar större plats. Avstånd som i verkligheten kan vara långa kan ritas nära varandra och spegla hur barnet ser på avstånd och vilka saker som de uppfattar som nära. Även här är husen målade framifrån och innehåller en del detaljer som fönster och dörrar. Vägar kan illustreras genom ett smalt streck som om de är sedda från sidan och en del är tjockare med fler streck vilket kan vara en större väg. Utgångspunkten för vägen är hemmet och bostadshuset.

Ett barn har också valt att rita vägarna från ovan och de korsningar som ligger mellan hemmet och förskolan. Barnet förklarade muntligt att det är *"två bilvägar att korsa först, då måste man titta dit och dit, sen cyklar man och sedan titta, titta och sen svänger man och är framme"*. Barnet vet också att olika vägar används av

olika fordon, det finns bilvägar, cykelbanor och trottoarer och att dessa är viktiga att följa.

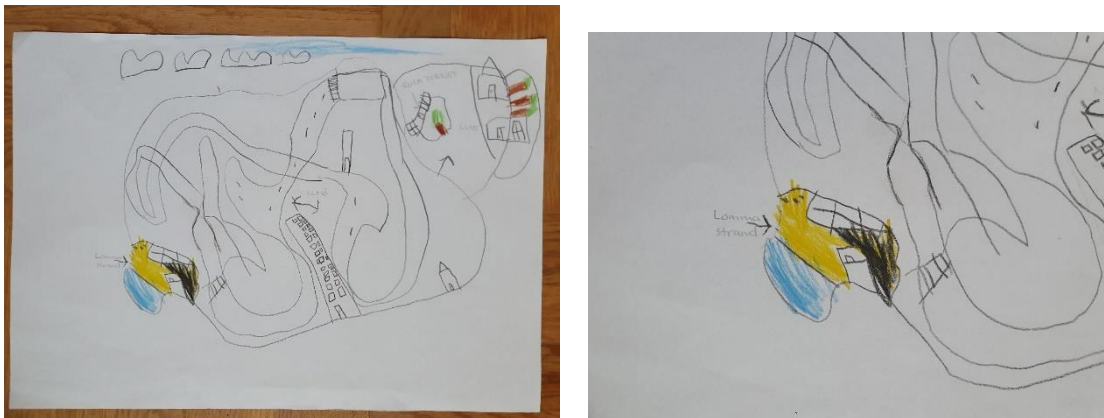

Figur 13 Fyra mental maps som visar fler byggnader och omgivning

Vidare innehåller teckningarna i figur 13 fler byggnader och mer utav omgivningarna. Barnen har även målat träd, övergångsställen, matbutik och vägar. Det går att följa vägen från bostaden till förskolan samt platser som finns på vägen däremellan. Mataffärer Ica som ritats på en teckning är den närmsta mataffärer och ligger i den angränsade stadsdelen Linero.

Under en intervju i samband med teckningarna och mina följdfrågor pratade barnen om lekplatser de tyckte om och varför. De hade bra uppfattning om hur olika stora lekplatserna var och hur långt bort vissa av lekplatserna fanns. Ett barn tyckte för tillfället mer om en lekplats med klätterställning då deras närmsta lekplats som tidigare haft en klätterställning nu var avstäng på grund av reparation och underhållsarbete.

Figur 14 Mental map från ett barn som ritat ett större geografiskt område

Andra bilder är mer detaljrika och i ett fall, Figur 14, ritades ett större geografiskt område med platser som barnet kände till och kunde koppla ihop. För att ta sig från Lund användes bil och det var många vägar att köra dit på. Malmö representeras också i teckningen av ett högt och stort hus och indikerar att barnet uppfattar Malmö som större. I kartan ritades också Lomma strand in som illustrerats med en gul sandstrand och ett blått hav. Fler landmärken som pekades ut i närområdet var Biltema som ligger nära hemmet men samtidigt på ett avstånd som i barnets ögon krävde bilresa. Malmö representerades även genom leksaksaffären Lekia och som också krävde en längre bilresa för att ta sig till.

En annan del av att förstå barn omgivning var att intervjua och ställa frågor i samband med målandet av teckningarna för att skapa djupare förståelse och inte tolka allt från ett vuxet perspektiv. För planerare relevanta saker som lyftes här var i beskrivningarna om hur barnen använde sig av vägarna till och från förskolan. Ett barn som cyklar till förskolan beskriver det som svårt att cykla innanför "streck" som markerar var cykelbanan och gångbanan skiljer sig åt. Barnet önskade fler och bredare cykelbanor för att inte riskera att behöva cykla på gatan där bilarna kör.

6 Analys och Diskussion

I denna del analyseras och diskuteras resultatet utifrån arbetets syfte, frågeställningar och tidigare forskning. Syftet med arbetet var att öka förståelsen för barns perspektiv och hur barn kan inkluderas i Lunds kommuns planeringsarbete.

6.1 Hur kan barns perspektiv fångas in? Vilka metoder fungerar? Vilka utmaningar finns?

Vilka metoder som fungerar när man vill fånga in barns perspektiv beror en del på barnens ålder och erfarenhet av kartor. För de yngre barnen i förskoleåldern fungerade teckningar och mental maps mycket bra. Precis som de teorier om barns kartor och förmåga att uppfatta rummet förklarar blir det enkelt för barn att skapa mind maps och mentala kartor i form av teckningar för att ge sin bild av hur de uppfattar verkligheten (Rasmusson, 1999; van der Burgt, 2006; Nordin, 2015b). Teckningen är för barnet ett välkänt verktyg och i kombination med att sitta tillsammans och låta barnen förklara sina teckningar mottogs mycket information om barnets perspektiv.

Att använda GIS och kartor var en metod som fungerade mindre bra på yngre barn i förskoleåldern. Barnen i 5 årsåldern var obekanta med att se en karta ur ett fågelperspektiv och kunde inte identifiera hur platser och byggnader såg ut uppifrån. Som Berglund och Nordin (2010) skriver i sin guide har GIS varit en bra metod för barn från ca 10 års ålder som kan arbeta med en dator mer självständigt och är mer bekant med kartor. Det kan fortfarande gå att använda GIS när man vill analysera yngre barns platser och rörelsemönster men mer genom att data från barn kan användas i andra typer av GIS-analyser.

En utmaning med metoden intervjuer är att det krävs mycket tid och engagemang för att bygga upp förtroende för barnen. Som utomstående kan det också vara mer tidskrävande att få tillåtelse av föräldrar och förskolans ledning då ett förtroende gentemot dem också måste byggas upp. Att intervjua barn ställer också en del krav på den som intervjuar att kunna anpassa sig efter olika barns behov och förutsättningar. Barn precis som vuxna fungerar olika och kräver olika mycket tid. Att använda intervju och teckningar tillsammans är en bra metod som visserligen också har utmaningen av att vara tidskrävande men ger mycket information och är uppskattat av barn. Som Cele (2006) också understryker är kommunikation av information ett viktigt verktyg, både för att barn ska förstå vad deras synsätt kan bidra med och för tjänstemän som arbetar med planering att ha metoder för att förstå barnens perspektiv.

En annan utmaning är kopplad till de tidsgeografiska teorierna och det begränsade handlingsutrymme som barnet har i tid och rum. Det gör att man aktivt behöver uppsöka barn i deras prisma och handlingsutrymme då de själva har stora koppling- och kapacitetsbegränsningar. De behöver vara på plats på förskolan medan deras föräldrar eller vårdnadshavare är på jobbet och sedan bestäms deras rörelsemönster utefter vuxnas val.

Mina intervjuer visar att barnen inte vet vem eller vad som styr hur det ser ut i Lund och deras närmiljö i stadsdelen Råbylund. Barnen har inte uppfattning om vem det är som bestämmer hur deras fysiska miljö ska utformas eller vem som bestämmer över den. Som titeln på arbetet om barns geografier i en segregerad miljö "Där man bor tycker man det är bra" reflekterar inte barn över hur det ser ut utan har en känsla kopplad till platsen, att hemma är det bra (van der Burgt, 2006). Även om det nämndes saker i intervjuerna med barnen som de kanske ville ändra på eller ha mer utav så hade de inte forum för att uttrycka det.

6.2 Hur jobbar Lunds kommun med barns perspektiv?

Lunds kommun har en tydlig plan för att jobba med social hållbarhet och barns perspektiv. På en högre strategisk nivå är ambitionen mycket hög och man utbildar och informerar om barnkonventionen och vikten av att ta in barns perspektiv. Sedan i praktiken och de handläggare som verkligen jobbar med planer har inte ett gemensamt sätt att prioritera barns perspektiv och det kan bli upp till varje enskild tjänsteperson att lägga en tillräcklig nivå. Båda tjänstepersonerna uppger i sin intervju att mer utbildning och kunskap behövs för de som dagligen arbetar i planeringsfrågor. Det finns också ett behov av att konkretisera de strategiska planer som finns kopplat till barnperspektiv för att det ska vara lättare tjänstemännen.

För att kommunen ska ha en kommunikativ planering och arbeta mot social hållbarhet är det viktigt med dialogarbete och att bjuda in medborgarna. Medborgardialoger som Lunds kommun bland annat använder sig av är inte speciellt effektiva för att fånga in barns perspektiv. För att skapa en rättvist stad där alla medborgare har inflytande och rättigheter krävs det att alla får chansen att komma till tals eller har ett forum att uttrycka sina åsikter i (Purcell, 2014). För att nå barnen behöver vi återigen se till både rum och tid och det tidsgeografiska perspektivet. Barn rör sig i rummet med hjälp av föräldrar och då blir ett sätt att nå barn genom att nå deras föräldrar. Sedan behöver det vara en plats och en tid när barn är tillgängliga, alltså inte kvällstid eller liknande och i närheten av det område man vill få in barns perspektiv ifrån.

Barnkonventionen är ett bra sätt för kommuner att få barns delaktighet och rättigheter på agendan och befäster den tidigare forskningen kring vikten av att inkludera barn i planeringsprocesser för att skapa en rättvis stad för alla (Chawla and van Vliet, 2016). Även om barnkonventionen är mycket tydlig i vilka rättigheter som barn har är det svårt att konkretisera rättigheterna i kommunens planeringsarbete. Det behövs kunskap både om barn, hur de fungerar och tänker samtidigt som det behövs kunskap om hur kommunens processer med översiktsplanering, detaljplanering och politiska beslut går till. Det finns mycket kunskap om båda dessa delar inom kommunen och det som kanske måste förändras är ett närmare samarbete mellan dessa parter och expertisområden. Att inkludera barn och förklara hur barn kan vara med och påverka sin stad och planering av staden bör också ligga i kommunens intresse för att det faktiskt är kommunens ansvar (Spång, 2009). Vuxna behövs för att organisera och skapa projekt som involverar barn och barnens unika perspektiv behövs då de har erfarenheterna av barns synsätt på hur det är att vara barn idag.

6.3 Barns perspektiv

Vad är då barnens perspektiv? Hur ser barnen på platserna de är på varje dag? De svar jag har fått av barnen genom intervjuer, samtal och teckningar indikerar att barn har unika perspektiv utav platser. Det finns inga andra sätt att veta vad barn tycker och ser på saker än att fråga dem och få förstahandsinformation. Som vuxen att tänka ut ett barnperspektiv kommer skilja sig från barnets perspektiv. Det går såklart att närma sig och till viss del sätta sig in i hur ett barn kan se på saker men inte fullt ut. I de fall som kommunen har vänt sig direkt till barn har yngre barn i förskoleåldern som inte blir infångade då man vänt sig till skolor och äldre barn.

Det har också funnits utmaningar i att som vuxen tolka och ta in barnens perspektiv. Även om målet varit att vara så objektiv som möjlig och lyssna på vad barnen säger är det svårt att inte applicera sina egna erfarenheter och tänker. För att ytterligare förstå barns perspektiv och deras uppfattning om till exempel hur de tar sig till förskolan och andra platser hade varit och ha promenad-intervjuer till de faktiska platserna.

Ur ett tidsgeografiskt perspektiv har det varit intressant att kartlägga var i rummet som barnen rör sig. Detta både för att förstå vilka platser barn vistas på och kan ha en uppfattning om men också var det går att nå barn. Barnen i arbetet rör sig mest mellan hemmet och förskolan, en hel del till lekplatser i närheten och ibland till affären i stadsdelen Linero men är till stor del i Råbylund.

De svar som insamlats i intervjuerna indikerar att barnen har uppfattningen om att det finns rättigheter för barn och att det är en viktig självklarhet att barnen ska bli lyssnade på. Dock är det som barnens svar visar ett stort kunskapsglapp till vilka det är som bestämmer i staden och vilka fler vuxna det är som också måste lyssna på barnen. Det kan diskuteras om vem som bär det ansvaret att informera barnen om sina rättigheter att bli hörda i alla sammanhang som rör dem, är det kommunen? ska det göras av förskole pedagoger eller tjänstemän på stadsbyggnadskontoret? Det är uppenbart att det verkligen behövs av någon och där ligger ansvaret på vuxna.

Avslutningsvis så finns det förutsättningar, metoder och mycket litteratur om att det är viktigt att inkludera barn i samhällsplanering. Nordin (2015), Berglund, Nordström (2010) med flera har arbetat fram olika metoder och författarna till boken Barnmakt (Fagerstrand, Ericson and Kjellander, 2014) har också metoder för att nå just barn. Sedan har det gjorts ytterligare undersökningar och forskning utav förhållandet mellan barnen och stadsrummet, bland annat Cele och van der Brugt (2010). Listan kan göras ännu längre och det kommer fler och fler som tittar på detta i olika sammanhang i takt med att barnkonventionen blivit svensk lag och fler inser vikten av att inkludera barns perspektiv och inte bara ett barnperspektiv.

7 Slutsats

För att koppla tillbaka till studien syfte att öka förståelsen kring hur barn ser på sin omgivning och hur Lunds kommun kan arbeta med barns perspektiv så visar studien att barns syn på sin omgivning kräver mycket engagemang och tid för att fånga in. Barns perspektiv är unik kunskap som verkligen kan vara till nytta för kommunens planering och även stärka barns delaktighet. Lunds kommun kan arbeta mer på att följa upp sina processer där barn ska inkluderas genom att öka sin kunskap kring hur barn nås och inleda djupare samarbeten. Att det finns flera utmaningar med inkludering av barns perspektiv är en slutsats som kan dras men också att det med mycket resurser kan ge bra resultat över tid. En stad och kommun som är bra för barn och inkluderar alla sina medborgare har förutsättningen att skapa en socialt hållbar stad.

För fortsatt forskning kring hur yngre barns perspektiv kan samlas in ger jag förslaget att genomföra promenad-intervjuer och skapa mentala kartor ute på plats. En slutsats som studien kan ge är att kombinationer av olika metoder fungerar bäst för att nå ny kunskap. Förhoppningen är att barnkonventionen kommer att bli mer och mer en självklar del för planerare och vara genomgående i hela planeringsprocessen.

8 Referenser

Axelsson, M. and Stark, K. (2007) Barn och ungdomar i samhällsplanering: kunskapsunderlag och handläggningsstöd för integrering av barnperspektivet i fysisk planering. Karlskrona: Länsstyrelsen Blekinge län (Rapporter (Länsstyrelsen Blekinge län), 2007:3).

Barnkonventionen (2022) UNICEF Sverige. Available at: <https://unicef.se/barnkonventionen> (Accessed: 12 November 2022).

Barnkonventionen försvarar barns rättigheter i den byggda miljön (2022) Boverket. Available at: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/barnkonventionen/rattigheter/> (Accessed: 20 November 2022).

Barnkonventionens dag (2022) UNICEF Sverige. Available at: <https://unicef.se/barnkonventionen/barnkonventionens-dag> (Accessed: 12 November 2022).

Barnkonventionens ställning i Sverige (2020) UNICEF Sverige. Available at: <https://unicef.se/projekt/barnkonventionens-stallning-i-sverige> (Accessed: 15 November 2022).

Barnombudsmannen (2001) Barnets bästa: från vision till verklighet. 1. uppl. Edited by M. Kassman. Stockholm: Barnombudsmannen : Fritzes offentliga publikationer.

Berglund, U. and Nordin, K. (2010) 'Guide till barnkartor i GIS', Rapporter Institutionen för stad och land [Preprint], (2010:1). Available at: <https://res.slu.se/id/publ/51777> (Accessed: 31 October 2022).

Björklid, P. and Nordström, M. (2012) 'Child-friendly cities – sustainable cities', p. 4.

Boverket (2020) 'Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling', p. 80.

Boverket (2021) Barn och ungas delaktighet, Boverket. Available at: <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetsatt/skolors-miljo/strategiska-vagval/barn-och-ungas-delaktighet/> (Accessed: 27 November 2022).

Boverket (2022) Samråd vid standard och utökat förfarande, Boverket. Available at: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/detaljplaneprocessen/samrad/> (Accessed: 10 December 2022).

van der Burgt, D. (2006) 'Där man bor tycker man det är bra' : barns geografier i en segregerad stadsmiljö. Department of Social and Economic Geography, Uppsala University (Geografiska regionstudier: 71).

van der Burgt, D. and Cele, S. (2014) 'Barnen och stadsrummet: relationer mellan kompetens, ålder och delaktighet', *Sociologisk Forskning*, 51(1), pp. 29–46. Available at: <https://doi.org/10.37062/sf.51.18306>.

Cele, S. (2006) 'Communicating Place : Methods for Understanding Children's Experience of Place'. Available at: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-20088> (Accessed: 4 December 2022).

Cele, S. (2008) 'Från sinne till symbol: Om barns förhållande till kartan', *Geografiska Notiser*, (3), pp. 123–131.

Chawla, L. and van Vliet, W. (2016) *Children's Rights to Child-Friendly Cities, Handbook of Children's Rights*. Routledge, pp. 555–571. Available at: <https://doi.org/10.4324/9781315766300-43>.

Denscombe, M. (2018) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan. Translated by P. Larson. Lund: Studentlitteratur.

Ellegård, K., 1951 (2019) 'Thinking time geography: concepts, methods and applications', *Routledge Studies in Human Geography* [Preprint].

Fagerstrand, E., Ericson, L. and Kjellander, T. (2014) *Barnmakt: en metodbok om rätten till inflytande*. Stockholm: Nätverket för Barnkonventionen.

Faskunger, J. (2008) *Barns miljöer för fysisk aktivitet: samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*. Östersund: Statens folkhälsoinstitut (R / Statens folkhälsoinstitut, 2008:33).

Fråga Lund – Skattjakt och skumparty (2022). (Fråga Lund). Available at: <https://www.svtplay.se/video/8EwMLRz/fraga-lund/skattjakt-och-skumparty> (Accessed: 28 December 2022).

Freeman, C. and Vass, E. (2010) 'Planning, Maps, and Children's Lives: A Cautionary Tale', *Planning Theory & Practice*, 11(1), pp. 65–88. Available at: <https://doi.org/10.1080/14649350903538079>.

Friberg, T. (1990) *Kvinnors vardag: om kvinnors arbete och liv: anpassningsstrategier i tid och rum*. Lund: Studentlitteratur (Meddelanden från Lunds universitets geografiska institution. Avhandlingar, 109).

Gren, M., Lindqvist, I. and Hallin, P.-O. (2003) *Kulturgeografi: en ämnesteoretisk introduktion*. 1. uppl. Lund: Wallin & Dalholm.

Harvey, D. (2008) 'The Right to the City', *New Left Review*, (53), pp. 23–40.

Healey, P. (1992) 'Planning through Debate: The Communicative Turn in Planning Theory', *The Town Planning Review*, 63(2), pp. 143–162.

Hedman, S. and Pettersson, H. (2021) *Barn och ungas rätt till stadsrummet*. Alnarp: SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

(f.o.m. 130101), Annan. Available at: <https://stud.epsilon.slu.se/17212/> (Accessed: 13 November 2022).

Ivansson, H. et al. (2019) "Bättre stadsplanering när barnen inkluderas", Arkitekten.se, 30 January. Available at: <https://arkitekten.se/debatt/battre-stadsplanering-nar-barnen-inkluderas/> (Accessed: 26 November 2022).

Källström, Å. and Andersson Bruck, K. (2017) Etiska reflektioner i forskning med barn. Första upplagan. Malmö: Gleerups.

Kylin, M. (2004) Från koja till plan: om barnperspektiv på utemiljön i planeringssammanhang. Alnarp: Dept. of Landscape planning, Swedish Univ. of Agricultural Sciences.

Lunds kommun (2021) 'Handlingsplan för Barnets bästa i Lunds kommun 2021-2030', p. 16.

Lunds kommun (2022a) Mål: Demokrati, Lunds kommun. Available at: <https://lund.se/kommun-och-politik/hallbara-lund/social-hallbarhet/mal-demokrati> (Accessed: 20 November 2022).

Lunds kommun (2022b) Så arbetar vi med social hållbarhet, Lunds kommun. Available at: <https://lund.se/kommun-och-politik/hallbara-lund/social-hallbarhet/sa-arbetar-vi-med-social-hallbarhet> (Accessed: 26 November 2022).

Lunds kommun (2022c) Södra Råbylund, Lunds kommun. Available at: <https://lund.se/stadsutveckling-och-trafik/trafik--och-byggprojekt/sodra-rabylund> (Accessed: 11 December 2022).

Lunds universitet (2021) Datahanteringsplan, Datahanteringsplan. Available at: <https://www.sambib.lu.se/skriva-och-publicera/forskare/forskningsdatahantering/datahantering/datahanteringsplan> (Accessed: 9 November 2022).

Lunds universitet (2022) Etikprovning. Available at: <https://www.medarbetarwebben.lu.se/forska-och-utbilda/stod-till-forskning/forskningsetik-och-djurforsoksetik/etikprovning> (Accessed: 9 November 2022).

Malone, K. (2013) "The future lies in our hands": children as researchers and environmental change agents in designing a child-friendly neighbourhood', *Local Environment*, 18(3), pp. 372–395. Available at: <https://doi.org/10.1080/13549839.2012.719020>.

Nordin, K. (2015a) 'Att sätta barn på kartan', *Acta Universitatis Agriculturae Sueciae* [Preprint], (2015:116). Available at: <https://res.slu.se/id/publ/68688> (Accessed: 13 November 2022).

Nordin, K. (2015b) Barnkartor i GIS. GIS i Uppsala län 26 mars Kerstin Nordin, institutionen för stad och land, SLU Uppsala - PDF Gratis nedladdning. Available at: <https://docplayer.se/159119403-Barnkartor-i-gis-gis-i-uppsala-lan-26-mars-kerstin-nordin-institutionen-for-stad-och-land-slu-uppsala.html> (Accessed: 3 December 2022).

Purcell, M. (2014) 'Possible Worlds: Henri Lefebvre and the Right to the City', *Journal of Urban Affairs*, 36(1), pp. 141–154. Available at: <https://doi.org/10.1111/juaf.12034>.

Rasmusson, B. (1999) *Låt oss vara med! barn om barndom i en modern förort*. Stockholm: Kommentus.

Riksdagsförvaltningen (2010) *Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige* Socialutskottets Betänkande 2010/11:SoU3 - Riksdagen. Available at: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/strategi-for-att-starka-barnets-rattigheter-i_GY01SoU3 (Accessed: 20 November 2022).

Rönnlund, M. and Tollefsen, A. (2016) *Rum: samhällsvetenskapliga perspektiv*. 1. uppl. Stockholm: Liber.

SCB (2021) *Folkmängd efter ålder, kön och år*. PxWeb. Available at: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningR1860N/table/tableViewLayout1/ (Accessed: 26 November 2022).

Spång, M. (2009) *Kommunernas ansvar för att förverkliga mänskliga rättigheter - en kartläggning av 16 kommuner i Sverige*. Delegationen för mänskliga rättigheter. Available at: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-13260> (Accessed: 16 November 2022).

SWE.233 *Städer för barn* - Hannah Wadman (2021). Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=QWUIZPI1RaU> (Accessed: 10 December 2022).

9 Bilagor

Bilaga A - Intervjusvar barn

Intervjufråga "Hur tar du dig till förskolan?"

A - cykla	I - Gå eller springcykel
B - ibland cykla, ibland bil	J - cykla
C - gå, bil	K - åka bil
D - ibland bil ibland cykla med pappa, gick till ica	L - sparkcykel
E - Cykla, ibland gå, ibland bil	M - gå, ibland cykel
F - Gå det är nära	N - cykla eller gå
G - gå eller cykla	O - cykla
H - Cykla eller gå	P - gå
	Q - åka bil

Intervjufråga "Har du någon plats du tycker om?"

A – Linbaneanlekplatsen	G – Bada i simhallen
B – Leos lekland	H – Med mamma och pappa
C – Vet inte	I – där man får leka som man vill
D – Ibland hemma, mitt rum	J – Det finns en skog man kan leka i
E – Lekplatsen	K – Äta godisstället
F – Mitt rum	

Intervjufråga "Vem bestämmer i Sverige?"

A Kungen och drottningen	E Vet inte
B Kungen	F Kungen som bor i Danmark
C Robotar	G Vet inte
D Den som vet bäst	H Någon vuxen som är gammal
I Vet inte	K Kungen och drottningen
J Någon vuxen	L Vet inte, gud?

Intervjufråga "Vem bestämmer i Lund?"

A – Vet inte	I – Vet inte
B – Vet inte	J – Vet inte
C – Jag tror de som bygger	K – Vet inte
D – Vet inte	L – Vet inte
E – Vet inte	M – De som gör att staden är bra ska bestämma
F – Någon vuxen	N – Vet inte
G – Vet inte	
H – Vet inte	

Intervjufråga "Vilka är det som bestämmer på förskolan?"

A – Fröknarna	C – Rektorn
B – Alla fröknar	D – Alla fröknar

C – De vuxna	J – Rektorn
E – En utav pedagog	K - Rektorn
F – De vuxna	L - Vuxna
G – Vuxna/fröken	M – Alla tillsammans
H – Föräldrarna och de vuxna	N - Fröknarna
I – Osäker, någon fröken	O – De vuxna

Intervjufråga "Varför är det viktigt att lyssna på barnen?"

- A – man ska vara snäll mot alla
- B – alla är viktiga
- C – Ingen kan bestämma allt
- D – barn får också bestämma
- E – Vet inte
- F – Annars kan de börja gråta
- G – Man kan bestämma tillsammans
- H – man måste lyssna på barnen men vuxna behöver hjälpa till
- I – Vet inte
- J – så är det bestämt
- K – barn kan också säga till
- L – man ska det
- M – för att det ska bli bra
- N – alla får vara med

Intervjufråga "Vad skulle du vilja göra om det var barn som bestämde"

- A – bestämma när man får vara inne/ute och leka
- B – Alla får vara nakenfisar
- C – bestämma över cyklarna
- D – åka till Leos lekland
- E – alla får bestämma när man vill städa
- F – göra allt till ett godisställe
- G – välja när man ska gå ut
- H – bestämma när man ska plinga
- I – åka till Lekia
- J – att äta vad man vill
- K – gå till lekplatsen
- L – bestämma allt, som barnens dag
- M – inte behöva vara ute eller välja om man vill
- N – man får leka med vad man vill
- O – alla får göra vad de vill

Intervjufrågor

Om personen

- Vem är du och vad har du för roll på Lunds kommun?

Om Lunds kommun och barns perspektiv

- Berätta lite om er handlingsplan för barnets bästa i Lunds kommun

Hur uppkom handlingsplanen?

Hur följer ni upp?

- Berätta lite om barnchecklistan

Hur fungerar den?

Vad är responsen för kommunen och nämnderna?

- Hur arbetar ni för att inkludera barn i stadsdelar och planeringen av dessa? Hur arbetade ni med barnperspektivet i Råbylund och hur går tankarna kring barns perspektiv i kommande stadsdelar?
- Finns det några exempel där barn har inkluderats i planeringen?
- Har ni använt specifik metod för att nå barn? Någon metod med GIS?

Om social hållbarhet

- Hur arbetar Lunds kommun med social hållbarhet?
- Hur kan man se till att barnen inkluderas i den sociala hållbarheten?
- Behövs det ytterligare åtgärder för att inkludera barn?